

Arthur Olof
Redactie: Willem Hering
Eindredactie: José ten Berge
Projectleider, grafisch ontwerp: Bart Driessen
Vlogs, online marketing: Jip Heijmerink (My Daily Shot of Culture)
Namens de Concertzender: Sem de Jongh
Historisch advies: Gerard Vonk

Dank aan: Adinda Akkermans, Tijl Akkermans, Floortje Beljon,
Jack Ben-Levi, Ben ten Berge, Olga Bondar, Van Cliburn Foundation,
Erven Marko Fondse, Heleen van Galen, Noor Hulskamp,
Drieuwes de Jongh, Brigit Lammersen, Gerard Meulenberg,
Allard Olof, Johan Olof, Egbert Randewijk, Marian Schilder,
Fred Thoolen, Liesbeth Vreeburg, Kees van de Wiel,
Bastiaan Willink, Herman Wouters, Annelou Ypeij

Afbeelding omslag: het motto DSCH in het handschrift van
Sjostakovitsj, met dank aan DSCH Journal en de familie Hulme
Foto auteur: Herman Wouters

© 2019 José ten Berge
Een uitgave van Stichting Autres Directions
ISBN 978-90-821384-1-2
NUR 665
www.autresdirections.nl

Dit boek is te bestellen via www.olof.cz

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in
een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in
enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door
fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder vooraf-
gaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wij hebben ons best gedaan om alle rechthebbenden met betrekking
tot (foto)materiaal te achterhalen. Eenieder die meent dat zijn/
haar materiaal zonder voorafgaande toestemming hier is gebruikt,
verzoeken wij om contact met ons op te nemen.

Dit boek is gezet in de lettertypes PT Sans Pro en PT Serif Pro, letter-
types ontworpen door Paratype in Moskou, Rusland in opdracht van
het Russisch Federaal Agentschap voor Pers en Massacommunicatie.

Alles ter nagedachtenis aan jou

Deze dichtregel van Poesjkin gaf Anna Achmatova als motto
mee aan de gedichtencyclus *Noordelijke elegieën*, die ze schreef in
een van de zwartste periodes van haar land en haar eigen leven.
Arthur Olof leende op zijn beurt het motto voor een serie
radioprogramma's van de Concertzender.

INHOUD

Voorwoord	11
Inleiding	13
HOOFDSTUK 1	
DE ZILVEREN EEUW (1900-1917)	15
HOOFDSTUK 2	
OKTJABR (1917-1922)	47
HOOFDSTUK 3	
DE VEGETARISCHE JAREN (1922-1933)	73
HOOFDSTUK 4	
DE GROTE TERREUR (1934-1941)	97
HOOFDSTUK 5	
DE GROTE VADERLANDSE OORLOG (1941-1946)	135
HOOFDSTUK 6	
ZJDANOVSJTSJINA (1946-1953)	161
HOOFDSTUK 7	
DOOI (1953-1966)	181
HOOFDSTUK 8	
STAGNATIE (1966-1975)	199
HOOFDSTUK 9	
I.M. DSCH (1975-1991)	213
Biografie Arthur Olof	231
Bibliografie	235
Index	238

wordt poëzie voorgedragen, vaak voorzien van een vertaling en achtergrondinformatie. Beeldende kunst is tot in de kleinste details te bekijken op de websites van musea als de Hermitage, de Tretjakov-galerie en het Poesjkin-museum.

Leven en werk van Sjostakovitsj boden mij de gelegenheid een breed uitwaaierende, caleidoscopische muziekgeschiedenis te maken van Rusland in de twintigste eeuw, die de zintuigen op een verrassende wijze bedient.

Arthur Olof

HOOFDSTUK 1

DE ZILVEREN EEUW (1900-1917)

► Sint-Petersburg, in 1703 gesticht door tsaar Peter de Grote in de moerassige bodem aan de monding van de Neva, werd niet vernoemd naar de stichter, maar naar de apostel Petrus, beschermheilige van de stad. Ontworpen met Amsterdam als voorbeeld en gerealiseerd over de rug van tienduizenden dwangarbeiders, verving tsaar Peter Moskou als hoofdstad van het Russische keizerrijk door zijn eigen nieuwe stad. We noemen deze in het vervolg korthedshalve Petersburg, totdat een officiële naamsverandering plaatsvindt, wat in de twintigste eeuw drie keer gebeurde: van Sint-Petersburg naar Petrograd (1914), naar Leningrad (1924) en terug naar Sint-Petersburg (1991).

► In 1836 voltooide Glinka (1804-1857) zijn eerste opera *Een leven voor de tsaar*. Als kapelmeester van tsaar Nikolaas I schreef hij zijn tweede opera *Roeslan en Ljoedmila* (1842) naar een gedicht van Poesjkin. De twee werken, op Russische thema's, waren een inspiratiebron voor componisten als Balakirev en Tsjajkovski. Glinka geldt als de vader van de Russische muziek.

Petersburg ►, de stad waar Dmitri Sjostakovitsj op 25 september 1906 werd geboren, leek aan het begin van de twintigste eeuw in veel opzichten op andere Europese hoofdsteden. Net als Wenen, Parijs en Berlijn was het een knooppunt van levende en levendige kunsten, met de meest uiteenlopende artistieke experimenten en optimistische toekomstvisioenen. Het was evenzeer de sombere broedplaats van zwarte scenario's, waarin het individu als een te verwaarlozen factor werd meegesleurd in de explosieve politieke ontwikkeling. Overal waar de lucht zwanger was van grote verwachtingen vochten ook in de toenmalige Russische hoofdstad nostalgie, idealisme en onheilsprophetie in bonte uitdossingen en met bijpassende filosofieën om de aandacht. Nergens in Europa kwam dit zo indringend aan de oppervlakte als in de Russische kunsten.

Op het moment dat Sjostakovitsj het levenslicht zag, vierden Moskou en Petersburg een 'Zilveren Eeuw'. Vanaf de eeuwwisseling was er een ongekende bloei in literatuur, muziek, dans, beeldende kunst, film en architectuur, die inderdaad te vergelijken was met de Gouden Eeuw van honderd jaar daarvoor. Toen stonden schrijvers als Poesjkin en Gogol en de eerste 'nationale componist' Michail Glinka ► aan de basis van een jong nationaal gevoel van culturele identiteit en eigenwaarde.

Aleksandr Skrjabin
Tweede pianoconcert (1897) 26'24
o. lof.cz/9a

Net als de wonderkinderen van Auer mocht ook de in 1903 geboren Vladimir Horowitz, ondanks zijn joodse afkomst, buiten het voor joden bepaalde vestigingsgebied wonen. Zijn moeder gaf hem de eerste pianolessen, voordat hij op negenjarige leeftijd naar het conservatorium in Kiev ging. Hij studeerde in 1919 af met het *Derde pianoconcert* van Rachmaninov ▶, die dit werk tijdens zijn eerste bezoek aan de Verenigde Staten in 1909 zelf ten doop had gehouden. Toen Horowitz in 1928 naar Amerika kwam, maakte hij kennis met zijn grote idool. Ter voorbereiding van Horowitz' Amerikaanse debuut speelden ze het werk door. Rachmaninov was compleet verbijsterd. 'Horowitz verslond het hele stuk met de woedende vraatzucht van een tijger.' Die gretigheid is nooit meer geweken. Voor de viering van zijn vijftigjarige Amerikaanse debuut bereidde Horowitz zich voor 'als een atleet die zich opmaakt voor een nieuw wereldrecord', herinnert de befaamde Amerikaanse opnametechnicus en producer Jack Pfeiffer zich.

Sergej Rachmaninov
Derde pianoconcert (1909) 43'18
o. lof.cz/9b

Sergej Prokofjev was in 1904 op veertienjarige leeftijd van Moskou naar Petersburg verhuisd, omdat hij in Moskou muzikaal niet verder kwam. Hij had zijn aversie voor zwarte toetsen ▶ overwonnen en zijn voordeel gedaan met de fingerwijzingen van pianopedagoog Goldenweiser en componist Glière. Niet zonder branie besloot Prokofjev voor zijn eindexamen aan het Petersburgs conservatorium in 1912 zijn eigen pianoconcert te spelen. Glazoenov moest de eenentwintigjarige waaghals het diploma toekennen, maar deed dit *contre coeur* vanwege de 'kwalijke tendensen'.

Sergej Prokofjev
Eerste pianoconcert (1912) 15'07
o. lof.cz/9c

▶ Sergej Rachmaninov (1873-1943) was niet alleen componist, maar ook, en misschien wel in de eerste plaats pianist. Hij had kolenschoppen van handen, met lange, dunne vingers en een sublieme techniek. Zijn leven lang toerde hij als solist en dirigent langs de concertzalen van Europa en Amerika. In 1934 vestigde hij zich in Californië.

▶ Als kind zou Prokofjev bang zijn geweest voor de zwarte toetsen op de piano. Als die voorkwamen in de stukken die hij studeerde, sloeg hij deze gewoon over.

▲ Michail Larjonov, *Danser in beweging* (1915), kostuumontwerp

▶ Michel Fokine (1880-1942) debuteerde in 1898 als balletdanser in het Mariinski-theater en een paar jaar later ook als choreograaf. In 1909 volgde hij Djagilev naar Parijs, waar hij in korte tijd internationale roem verwierf met zijn choreografieën van onder meer *De vuurvogel* (1910) en *Petroesjka* (1911). Toen Djagilev Vatslav Nizjinski, aanspoorde om ook te gaan choreograferen, verliet Fokine het gezelschap.

▶ Op achttienjarige leeftijd danste Nizjinski (1889-1950) in het Mariinski-theater zijn eerste hoofdrol. Niet lang daarna nam Djagilev hem op in zijn balletgezelschap en begonnen zij een relatie. Op zijn twintigste was Nizjinski de ster van de Ballets Russes. Legendarisch was de gigantische sprong waarmee hij aan het einde van een solo in *Le spectre de la rose* de coulissen in sprong. In 1912 maakte hij zijn eerste choreografie, in 1913 gevolgd door het *succès fou* van *Le sacre du printemps*. Toen Djagilev vernam van het voorgenomen huwelijk met een Hongaarse gravin, stuurde hij Nizjinski onmiddellijk de laan uit.

10 BALLETS RUSSES

Na de succesvolle Saisons Russes had Sergej Djagilev 'grootse plannen' om het Parijse publiek permanent voor zich te winnen. Hij stelde in 1908 daarvoor de faam en fenomenale stem van de bas Fjodor Sjaljapin centraal in de beroemdste Russische opera, Moesorgski's *Boris Godoenov*. Djagilevs biograaf Sjeng Scheijen schrijft: 'Conceptueel behoorde deze opvoering van *Boris Godoenov* tot een stroming die al ver over haar hoogtepunt was (...). Het eindresultaat was één grote ahistorische lappendeken van de meest verscheidene exotica (...). Precies deze hyperbool van exotische stapeling zou het recept voor succes worden.'

Modest Moesorgski
Delen uit *Boris Godoenov* (1869) 20'23
o. lof.cz/10a

Djagilev vestigde zijn blijvende triomf in Parijs echter niet met opera, maar met ballet. De kunsthistoricus en decorontwerper Aleksandr Benois schreef in 1908: 'Het ballet is misschien wel de meest welbespraakte vorm aller schouwspelen, omdat deze het mogelijk maakt dat de twee meest uitzonderlijke gidsen van het denken – muzikale klank en gebaar – aan het licht komen in al hun volheid en diepte, zonder zich op te dringen met woorden. In het ballet ligt het liturgische karakter besloten waarover we de laatste tijd zo verhevigd droomden.'

Samen met componist Nikolaj Tsjerepnin schreef Benois het ballet *Le pavillon d'Armide*. De jonge choreograaf Michel Fokine ▶ bracht de productie in een stroomversnelling en in 1907 vond in het Mariinski-theater de première plaats. Met dit ballet opende Djagilev in 1909 zijn Ballets Russes. Hij gaf daarmee, volgens de Franse schrijfster Anna de Noailles 'de schepping op de zevende dag alsnog een toevoeging'. Ballerina Tamara Karsavina wekte samen met 'het achtste wereldwonder', de balletdanser Vatslav Nizjinski ▶, in het Châtelet de indruk 'werkelijk uit een andere, hogere, mooiere wereld te komen.'

Nikolaj Tsjerepnin
Le pavillon d'Armide (1907) 67'10
o. lof.cz/10b

▲ De begrafenis van Josef Stalin op het Rode Plein in Moskou (1953). Foto: Sputnik / Alamy Stock Photo

77 5.3.53

Op 5 maart 1953 stierf zowel Josef Vissarionovitsj Dsjoeegasjvili, beter bekend als Stalin, als componist Sergej Prokofjev. Want inderdaad, om met Galina Visjnevskaja te spreken: ‘Niemand kon toch de euvele moed hebben tegelijk met Stalin te sterven? (...). Het noodlot had niet gedoogd dat Prokofjev het genoeg zou smaken, te horen dat zijn kwelgeest dood was.’

Marina Dranitsnikova
Poème (1953) 7'20
ofof.cz/77a

Marina Dranitsnikova's *Poème* uit 1953 schijnt niet zozeer geïnspireerd te zijn geweest door Stalins dood, als wel door een ongelukkige liefde voor een hoboïst. De faam van de componist werd tijdens haar leven grotendeels overschaduwd door die van haar vader, een vriend van Prokofjev en dirigent van het Mariinski-theater, die in 1928 de eerste uitvoering leidde van Moesorgski's oorspronkelijke *Boris Godoenov* ▶.

Het sterfbed van Stalin is beeldend beschreven door zijn dochter Svetlana. De paleisrevolutie die volgde beslechtte het lot van

▶ Na de dood van Stalin werd Beria minister van Defensie en vicepremier. Zijn ongebreidelde ambitie wekte achterdocht bij andere leden van het partijpresidium. In juni 1953 diende Chroesjtsjov een motie in tegen Beria. Tijdens een geheim proces voor het opperste gerechtshof werd Beria schuldig bevonden aan verraad en terrorisme, ter dood veroordeeld en later geëxecuteerd.

▶ Beluister ofof 69d

Lavrenti Beria ▶, die de machtswisseling niet zou overleven. En ze markeerde het aantreden van Nikita Chroesjtsjov als de nieuwe partijleider.

Galina Visjnevskaja wijst er fijntjes op dat ‘de rode tsaar’ stierf op de elfde verjaardag van de Zevende symfonie van Sjostakovitsj. Voor de begrafenis moest Svjatoslav Richter worden overgevlogen uit de Kaukasus. Omdat alle burgertoestellen al vlogen om partijfunctionarissen naar de hoofdstad te brengen, was de pianist aangewezen op een vrachtvliegtuig dat afgeladen was met bloemen. Met David Oistrach speelde hij op de begrafenis de *Eerste vioolsonate* van Prokofjev ▶, als sluiks eerbetoon aan de grote componist, voor wiens uitvaart in de hele Sovjet-Unie nergens meer een boekje te krijgen was.

Dmitri Sjostakovitsj componeerde een jaar eerder zijn *Vijfde strijkkwartet*, dat hij opdroeg aan het Beethoven Kwartet, ter gelegenheid van hun dertigjarig jubileum. De componist zat in de ochtend van 6 maart 1953 te componeren in zijn werkkamer toen hij hoorde hoe de deur van de woning plotseling openging en snelle passen zijn kamer naderden. Zonder kloppen vloog de deur open en hij dook ineen. Politie? Toen zag hij dat het zijn zeventienjarige dochter Galina was en hij keek haar verwijtend aan. Geërgerd vroeg hij wat er was. ‘Stalin is dood, ik heb het zojuist gehoord, beneden voor het huis van de sneeuwruimers, en ik hoef ook niet naar school.’ Hij keek zijn dochter lang aan en vroeg toen stemloos: ‘Stalin is dood, zeg je?’ ‘Ja!’ Ze schreeuwde het bijna uit. ‘Wordt nu alles anders?’ Sjostakovitsj knikte en antwoordde nauwelijks hoorbaar: ‘Ja, hopelijk.’

Dmitri Sjostakovitsj
Vijfde strijkkwartet (1952) 29'56
ofof.cz/77b

Hij keerde terug naar het symfonische werk dat hij had neergelegd na de karaktermoord die in 1948 op hem was gepleegd, en hij deed dat op de hem kenmerkende wijze. In de *Tiende symfonie* introduceert hij als persoonlijk motief ‘D-Es-C-H’, de noten van de initialen van zijn naam die zich in volgend werk steeds zullen laten horen als een persoonlijke afrekening met Stalin en het stalinisme. Het werk ging in première op 17 december 1953, vier dagen voor Stalins verjaardag. Krzysztof Meyer vertelt dat het tweede deel, ‘zijn kortste scherzo ooit, naar eigen zeggen een portret was van de misdadige tiran’.

INDEX

Achron, Josif Joeljevitsj 1886–1943

- 🔊 **25c** *Slaapliedje* (1893) Uri Vardi, cello / Uriel Tsachor, piano
- 🔊 **6k** *Pensée de L. Auer* (1909) Ingolf Turban, viool / Jasja Nemtsov, piano
- 🔊 **6c** *Hebreeuwse melodie* (1911) Jasja Heifetz, viool / Emanuel Bay, piano
- 🔊 **6h** *Twee pastellen* (1917) Ingolf Turban, viool / Jasja Nemtsov, piano
- 🔊 **6i** *Suite bizarre* (± 1917) Ingolf Turban, viool / Jasja Nemtsov, piano
- 🔊 **2a** *Kindersuite* (1923) Jasja Nemtsov, piano
- 🔊 **5h** *Eerste vioolconcert* (1925) Elmar Oliveira, viool / Berlijn Radio Symfonieorkest / Joseph Silverstein

- 🔊 **5h** *Suite De Golem* (1932) Tsjechisch Philharmonisch Orkest / Gerard Schwarz

- 🔊 **55g** *Concert voor piano solo* (1941) Jasja Nemtsov, piano

Aleksandrov, Aleksandr Vasiljevitsj 1883–1946

- 🔊 **62f** *Staatshymne van de Sovjet-Unie* (1943) Koor en Symfonieorkest Staatsacademisch Bolsjoj Theater / Joeri Simonov

Aleksandrov, Anatoli Nikolajevitsj 1888–1982

- 🔊 **16b** *Vier preludes* (1916) Jenny Lin, piano

Andriasov, losif Arsjakovitsj 1933–2000

- 🔊 **68a** *Tweede symfonie* (1973) Galina Borisova, mezzosopraan / Lev Koesnetsov, tenor / USSR Koor van de Staatsomroep / Moskou Groot Symfonieorkest / Gennadi Tsjerkasov

Arapov, Boris Aleksandrovitsj 1905–1992

- 🔊 **83c** *Vioolconcert* (1964) Michail Vajman, viool / Leningrad Symfonieorkest / Arvid Jansons

Arenski, Anton Stepanovitsj 1861–1906

- 🔊 **21e** *Eerste pianotrio* (1894) Borodin Trio

Aroetjoenjan, Aleksandr Grigorjevitsj 1920–2012

- 🔊 **81c** *Sinfonietta voor strijkorkest* (1966) Kaukasisch Kamerorkest / Uwe Berkemer

Artjomov, Vjatsjeslav Petrovitsj 1940

- 🔊 **94d** *Pietà* (1996) Aleksandr Roedin, cello / Kamerorkest Musica Viva / Moerad Annamamedov

Asafjev, Boris Vladimirovitsj 1884–1949

- 🔊 **53a** *Sonatine voor hobo en piano* (1939) Ivan Pajsov, hobo / Natalja Sjtsjerbakova, piano

Aslamazjan, Sergej Zacharovitsj 1897–1978

- 🔊 **81b** *Twee stukken uit Suite op thema's uit de Armeense volksmuziek* (1950) Kaukasisch Kamerorkest / Uwe Berkemer

Babadzjanjan, Arno Aroetjoenovitsj 1921–1983

- 🔊 **62d** *Pianotrio* (1952) David Oistrach, viool / Sjvatoslav Knoesjevitski, cello / Arno Babadzjanjan, piano / opname uit 1953

- 🔊 **82a** *Zes stukken voor piano* (1965) Joeri Jegorov, piano

Bacevičius, Vytautas 1905–1970

- 🔊 **38f** *Eerste pianoconcert* (1929) Aidas Puodžiukas, piano / Litouws Staatssymfonieorkest / Martynas Staškus

- 🔊 **53f** *Tweede symfonie Sinfonia della guerra* (1940) Litouws Staatssymfonieorkest / Vytautas Lukočius

Bacevicz, Grażyna 1909–1969

- 🔊 **45a** *Mazurka Oberek* (± 1950) Jelizaveta Gilels, viool / Lev Epstein, piano

Bach, Johann Sebastian 1685–1750

- 🔊 **45c** *Derde sonate voor viool en piano* (1721) / BWV 1016 Marina Kozoloeпова, viool / Maria Joedina, piano

Balanchine, George Melitonovitsj 1904–1983

- 🔊 **34f** *Valse lente* Chiyuki Urano, bariton / Lera Auerbach, piano

Bartók, Béla 1881–1945

- 🔊 **76b** *Tweede vioolconcert* (1938) Theo Olof, viool / Residentie Orkest / Antal Dorati / opname uit 1951

Basner, Veniamin Efimovitsj 1925–1996

- 🔊 **86d** *Vierde strijkkwartet* (1969) Tanejev Kwartet

Berlin, Irving 1888–1989

- 🔊 **24a** *Alexander's Ragtime Band* (1911) Boswell Sisters

Bernstein, Leonard 1918–1990

- 🔊 **25f** *Suite Dybbuk* (1974) Paul Sperry, tenor / Bruce Fifer, bas / New York Philharmonic / Leonard Bernstein

Bizet, Georges 1838–1875

- 🔊 **8od** *Carmen-fantasie* Bewerkt voor viool en piano door Franz Waxman / Bewerkt voor altviool door Michael Kugel / Michael Kugel, altviool / Jelena Koesnetsova, piano

Blanter, Matvej Isaakovitsj 1903–1990

- 🔊 **55f** *Wacht op mij* (1942) Georgi Vinogradov

Bloemenfeld, Feliks Michajlovitsj 1863–1931

- 🔊 **52a** *Zij beminden elkander* Olga Jakovleva, mezzosopraan / Natalja Chodoss, piano

- 🔊 **52b** *Twee liederen* (1883) Vladimir Aleksandrovitsj, bas / Gennadi Koerskov, piano

Bogdanov-Berezovski, Valerian Michajlovitsj 1903–1971

- 🔊 **80b** *Sonate voor altviool en piano* (1956) Igor Fedotov, altviool / Gary Hammond, piano

Bogoslovski, Nikita Vladimirovitsj 1913–2004

- 🔊 **57a** *Geliefde stad* (± 1938) Mark Bernes

Borodin, Aleksandr Porfirjevitsj 1833–1887

- 🔊 **11b** *Koor en dans van de Polovtser meisjes* uit *Prins Igor* (1888) Margarita Miglau, sopraan / Koor en Orkest van het Bolsjoj Theater / Mark Ermler

Brandoekov, Anatoli Andrejevitsj 1858–1930

- 🔊 **21c** *Nocturne en mazurka* Jens Peter Maintz, cello / Litouws Kamerorkest / David Geringas

Britten, Benjamin 1913–1976

- 🔊 **90a** *Zeven sonnetten van Michelangelo* (1940) Nicholas Phan, tenor / Myra Huang, piano

Chatsjatoerjan, Aram Iljitsj 1903–1978

- 🔊 **31c** *Pianoconcert* (1936) Lev Oborin, piano / Tsjechisch Philharmonisch Orkest / Jevgeni Mravinski

- 🔊 **49d** *Gedicht over Stalin, het lied van de Asjoeg* (1939) Armeens Philharmonisch Koor en Orkest / Loris Tjenavorjan

- 🔊 **45e** *Vioolconcert* (1940) David Oistrach, viool / Philharmonia Orchestra / Aram Chatsjatoerjan

- 🔊 **70g** *Lezginka* uit *Gajanè* (1942) Koninklijk Philharmonisch Orkest / Joeri Temirkanov

- 🔊 **59c** *Tweede symfonie De klok* (1943) Wiener Philharmoniker / Aram Chatsjatoerjan

- 🔊 **26j** *Ode in memoriam Lenin* (1949) Armeens Philharmonisch Orkest / Loris Tjeknavorjan

- 🔊 **84a** *Concerto-rapsodie voor cello en orkest* (1964) Natalja Sjachovskaja, cello / Russisch Staatssymfonieorkest / Aram Chatsjatoerjan

Chopin, Frédéric 1810–1849

- 🔊 **31a** *Mazurka* (1833) Grigori Ginzburg, piano

- 🔊 **61h** *Tweede pianosonate Begrafenismars* (1839) Sergej Rachmaninov, piano

Čiurlionis, Mikalojus Konstantinas 1875–1911

- 🔊 **8b** *Symfonisch gedicht Miške* (In het woud) (1900) Slovaaks Philharmonisch Orkest / Juozas Domarkas

- 🔊 **8a** *Nocturne en Impromptu* (1900) Vytautas Landsbergis, piano

- 🔊 **8c** *Zeven variaties op het thema Sefaa Esec* (1904) Vytautas Landsbergis, piano

- 🔊 **8c** *Variaties op het thema Besacas* (1905) Nikolaus Lahusen, piano

- 🔊 **8d** *Vier preludes* (1908) Nikolaus Lahusen, piano

Copland, Aaron 1900–1990

- 🔊 **25e** *Vitebsk, studie op een joods thema* (1929) Trio Amadé

- 🔊 **72d** *Derde symfonie* (1946) New York Philharmonic / Leonard Bernstein

Cui, César Antonovitsj 1835–1918

- 🔊 **52a** *Zij beminden elkander* (± 1886) Dmitri Jankovski, bariton / Aleksandr Platonov, piano

- 🔊 **45b** *Sonate voor viool en piano* (1870) Jelizaveta Gilels, viool / Emil Gilels, piano

- 🔊 **6d** *Oriëntale* uit *Kaleydoskop* (1893) Tosja Seidel, viool / Emanuel Bay, piano

- 🔊 **12a** *Feest tijdens de pest* (1900) Tatjana Sjarova, sopraan / Ljoedmila Koeznetsova, mezzo-sopraan / Aleksej Martinov, tenor / Andrej Batoerkin, bariton / Dmitri Stepanovitsj, bas / Russisch Staatssymfonieorkest / Valeri Poljanski

Dargomyzjski, Aleksandr Sergejevitsj 1813–1869

- 🔊 **46a** *De jongen en het meisje* Elena Kelessidi, sopraan / Malcolm Martineau, piano

Davydov, Karl Joeljevitsj 1838–1889

- 🔊 **21d** *Tweede celloconcert* (1863) Daniel Sjafran, cello / Russisch Staatssymfonieorkest / Jevgeni Mravinski / opname uit 1949

Denisov, Edison Vasiljevitsj 1929–1996

- 🔊 **98a** *Le soleil des Incas* (1964) Bolsjoj Theater Solisten Ensemble / Aleksandr Lazarev

- 🔊 **98c** *Requiem* (1980) Nelly Lee, sopraan / Aleksej Martinov, tenor / Olgerts Cintins, orgel / Moskou Conservatoriumkoor en Letland Staatsacade-miekoor / Letland Nationaal Symfonieorkest / Vitali Kataev

- 🔊 **94e** *Twee duetten* (1982) Aleksandr Zagorinski, cello / Aleksandr Kletsjevski, fagot

- 🔊 **98b** *Eerste symfonie* (1987) Orchestre de Paris / Daniel Barenboim

- 🔊 **98d** *Tweede symfonie* (1996) Moskou Philarmonisch Symfonieorkest / Vladimir Ponkin